

Ruotsin puolustus 1950-luvun alussa

Ruotsi oli rakentanut toisen maailmansodan aikana vahvan puolustuksen ja jatkoi sen edelleen kehittämistä kylmän sodan alettua. Eriytyinen paino pantiin ilmavoimien kyvyille torjua hyökkäys Itämeren yli. Ruotsin ilmavoimat saivat käyttöönsä suihkumoottorilla varustettuja koneita jo vuonna 1946.

Uhka-arvioissa 1940-luvun lopulla oletettiin, ettei Neuvostoliitolta liikenisi alkuvaiheessa Skandinavian suuntaan muutamaa divisioonaa enempää joukkoja. Ruotsi kykeni mobilisoimaan asevoimiinsa 700 000 miestä. Vuoden 1948 puolustuspäätöksellä Ruotsi lisäsi jo ennestäänkin voimakkaiden ilmavoimiensa vahvuutta 50 prosentilla. Englannista hankittiin tuolloin 210 Vampire-suihkuhävittäjää, jotka tehokkuudeltaan olivat maailman huipputasoa. Neuvostoliitolla ei ollut asetta Ruotsia vastaan Itämerellä tasavahvoja ilmavoimia, joten maihinnousun uhka ei tuntunut kovin suurelta.

Skandinavian pohjoisosissa sen sijaan lännen joukot olivat alivoimaiset. Yhdysvaltojen tiedustelupalvelu ja armeijan erikoisjoukot valmistautuivat 1950-luvun alussa perustamaan laajan tiedustelu- ja sissitoimintaverkoston Skandinaviaan Neuvostoliiton miehityksen varalta.

Ruotsi varmisti läntisen avun saamisen muun muassa salaisilla sopimuksilla lentotukikohtien luovuttamisesta Yhdysvaltojen ja Englannin käyttöön sekä asettui yhteistyöhön tiedustelualalla. Eriytyisen vilkas yhteydenpidossa Yhdysvaltoihin oli vuosi 1952. Hintana tiedusteluyhteistyöstä lännen kanssa Ruotsi menetti kaksi lentokonetta Neuvostoliiton hävittäjien tulituksessa Baltian rannikolla.

Ruotsin puolustusvalmisteluihin kuului myös modernin sotakaluston hankinta lännestä ja huoltoreittien rakentaminen Norjasta Trondheimin satamasta. Huoltovarmuuden turvaamiseksi Ruotsiin rakennettiin lisäksi laaja valmiusvarastojen verkosto.

Ruotsin ilmavoimat olivat 1950-luvun puolivälissä 900 lentokoneellaan läntisen manner-Euroopan vahvimmat. Kuitenkin ydinaseiden käyttöön tulo sekä Yhdysvaltojen että Neuvostoliiton asevoimissa vaaransi puolustuksen tehokkuuden ja pakotti pohtimaan vastatoimia. Ruotsissa ryhdyttiin kehittämään omaa ydinasetta ja parantamaan kaikin tavoin suojautumista ydinasehyökkäyksiä vastaan. Väestönsuojelun valmius nostettiin korkealle tasolle, samaan luokkaan kuin Sveitsissä. Ruotsin sotilasmaailma oli noihin aikoihin myös huippuluokkaa, mutta rikastuneella kansakunnalla katsottiin olevan siihen varaa.

Lähteinä mm. Wilhelm Agrell, *Fred och fruktan* (2000), s. 111 - 163; Olof Kronfall, *Den bräckliga barriären* (2003), s. 150 - 229; René Nyberg, *Pohjolan turvallisuus ja Suomi* (1983), s. 59 - 64; *Om kriget kommit...* (1994), s. 61 - 87 ja 159 - 202.